

Haarlem

Gemeente Haarlem

Drs. Jur Botter, MPA.

Wethouder Wmo, Welzijn, Volksgezondheid, Cultuur en Vastgoed

Retouradres Postbus 511, 2003 PB Haarlem

Aan de leden van de commissie Ontwikkeling

Datum 2 november 2017
Ons kenmerk 2017/502797
Contactpersoon I. Dijk / P. Vlegels
Doorkiesnummer 023-5114034 / 023-5113458
E-mail idijk@haarlem.nl / vlegels@haarlem.nl vlegels@haarlem.nl
Bijlage 1
Onderwerp reactie Bedrijfsplan Hart/Patronaat voor Popcentrum Haarlem

Geachte raadsleden,

In de commissie Ontwikkeling van 12 oktober jl. is gevraagd in de begrotingsweek met een oplossing te komen voor de 'losse eindjes' in het dossier Popcentrum Haarlem. Dit betreft m.n. een reactie op enkele onderdelen van het Bedrijfsplan van Hart/Patronaat voor het Popcentrum (bijlage 1).

De volgende vragen zijn in de commissie gesteld:

1. Welke huurbijdrage gaan Hart/Patronaat nu voor het Popcentrum betalen?

Antwoord:

In het (ge-update) Bedrijfsplan van 23 februari 2017 gaan Hart/Patronaat uit van een gezamenlijke huurbijdrage van € 70.000. In de begroting is de gemeente veiligheidshalve nog uitgegaan van een huurbijdrage van € 60.000 per jaar, omdat er eerder sprake was van een huurbijdrage van € 50.000.

De kostprijs dekkende huur voor het Popcentrum Haarlem is in de begroting geraamd op € 410.000 per jaar. De gemeente stelt een huurovereenkomst op voor de nieuw op te richten stichting.

Uitgaande van een huurbijdrage van € 60.000 komt het exploitatieresultaat voor het Popcentrum uit op bijna € 350.000 nadelig. Met als uitgangspunt dat de afdeling Vastgoed kostprijs dekkend verhuurt, betekent dit dat vanuit de afdeling Economie en Cultuur een huursubsidie van deze omvang gegeven moet worden, wil het Popcentrum dit kunnen dragen.

In het financieel kader van de begroting 2018-2022 is rekening gehouden met een jaarlijks nadelig exploitatie resultaat van € 350.000.

Haarlem

2

2. Voor de nieuwe stichting wordt een eenmalige bijdrage van € 100.000 als weerstandsvermogen/financiële buffer gevraagd.

Antwoord:

Deze wens van Hart/Patronaat wordt niet gehonoreerd. Beide stichtingen hebben een (Hart zelfs een aanzienlijk) negatief eigen vermogen. Het ontbreken van weerstandsvermogen voor de nieuw op te richten stichting vormt een risico. Met beide partijen is afgesproken dat zij hier zelf een oplossing voor dienen te vinden.

3. I.v.m. aanschaf en vervanging van roerende goederen vragen Hart/Patronaat een gemeentelijke garantie voor een geldlening van € 191.000.

Antwoord:

De gemeente voldoet met de voorgenomen investering van € 4,3 mln aan het leveren van een volwaardig pand voor het Popcentrum. Met Hart/Patronaat is afgesproken dat zij als deelnemers in de nieuw op te richten stichting een inspanningsverplichting hebben voor de aanschaf van de roerende goederen. Zij kunnen fondsen en sponsors werven voor deze noodzakelijke inrichtingskosten. Ook via crowdfunding-acties kunnen mogelijk aanvullende middelen worden gerealiseerd.

De nieuwe stichting heeft hiervoor nog enkele jaren de tijd. De eigen bijdrage van Hart/Patronaat is in overeenstemming met andere, vergelijkbare projecten. Zie bijvoorbeeld de inrichting van Museum Haarlem, Museum Het Dolhuys of de Duinwijckhal. Daarbij dragen deze stichtingen zelf voor een aanzienlijk deel bij in de kosten, dankzij gerichte werving.

Tot slot

De gemeente waardeert de eigen (financiële) inspanningen die Hart/Patronaat nu reeds in het Bedrijfsplan voor het Popcentrum hebben opgenomen en zal de ontwikkelingen rond bovenstaande vraagstukken in het reguliere overleg met beide culturele instellingen nauwlettend volgen.

Met vriendelijke groet,

Jur Botter

Bedrijfsplan voor een nieuw PopCentrum Slachthuis

12 december 2016

Update 23 februari 2017

Stichting Hart
Kleine Houtweg 18
2012 CH Haarlem
www.hart-haarlem.nl

Stichting Patronaat
Zijlsingel 2
2013 DN Haarlem
www.patronaat.nl

Inhoudsopgave

1	Aanleiding en wens voor een PopCentrum voor Haarlem	3
2	Contextinformatie	5
	2.1 De rol van de stad en het belang van cultuur voor de stad	5
	2.2 Trends en ontwikkelingen	5
	2.3 De maatschappelijke waarde en betekenis van popmuziek	5
	2.4 Cultuurbeleid gemeente Haarlem op het gebied van oefenruimte	6
	2.5 Popmuziek in Haarlem	7
	2.6 Marktonderzoek oefenruimten Haarlem	8
	2.7 Talentontwikkeling	10
	2.8 Meerwaarde Hart en Patronaat samen	10
3	Het concept van PopCentrum Slachthuis	12
	3.1 Missie en doelstellingen	12
	3.2 Functies	12
	3.3 Profiel PopCentrum	13
	3.4 Educatie en talentontwikkeling	13
	3.5 Programmering	13
	3.6 Werkgebied en doelgroepen	13
	3.7 Samenwerkingsverbanden	14
	3.8 Synergie	14
	3.9 Horeca: Slachthuis Café	15
	3.10 Commerciële verhuur	15
	3.11 Prijsbeleid les- en oefenruimtes	15
	3.12 Acquisitie, marketing en promotie	16
	3.13 Juridische entiteit en bestuursmodel	16
	3.14 Personele organisatie	16
	3.15 Huisvesting en faciliteiten	17
4	De exploitatieprognose	19
	4.1 Uitgangspunten	19
	4.2 Exploitatieprognose	19
	4.3 Toelichting exploitatieprognose	19
b1	Colofon	27
b2	Trends en ontwikkelingen	28

1

Aanleiding en wens voor een PopCentrum voor Haarlem

'Het popklimaat in Haarlem bruist en artiesten en nieuwe ontwikkelingen krijgen veel positieve aandacht van media, zoals bij De Wereld Draait Door. Maar tegelijkertijd hebben muzikanten weinig oefenruimte, omdat de populaire oefenruimte Daisy Bell is verdwenen. Met een eenmalige investering kan de gemeente in die leemte voorzien en daarmee de popcultuur in Haarlem borgen, van jonge talenten bij Hart tot gearriveerde artiesten op professionele poppodia en festivals' (Cultuurnota gemeente Haarlem 2013-2020)

Patronaat en Oefenruimtes

Het Patronaat ziet het stimuleren van een zo rijk en gevarieerd mogelijk popklimaat als grootste verantwoordelijkheid. Zonder gezond ontwikkelingsklimaat is een bestendige ontwikkeling van een gevarieerd popklimaat onmogelijk. In het meerjaren beleidsplan van het Patronaat is dit ook expliciet opgenomen: "het nieuwe PopCentrum geldt voor het Patronaat (...) als essentieel onderdeel in de gehele keten tot een duurzaam en uitdagend popklimaat voor de stad en regio." (Beleidsplan Patronaat 2017- 2020). Patronaat kent binnen haar programma verschillende platforms om nieuw talent zich te laten presenteren voor publiek, zoals de Rob Acda Award, HIT, INHOLLAND presentaties, Patro University en structureel de derde zaal die regelmatig (gratis toegankelijk) aan lokaal talent een podium biedt.

Hart en de Popschool

Hart verhuisde in het voorjaar van 2014 met zijn kernactiviteiten van de Egelantier naar de Kleine Houtweg 18 en 24. Bij die verhuizing werd zowel om praktische als inhoudelijke redenen de keuze gemaakt om het cursusaanbod popmuziek (de Popschool) en een aantal beeldende vakken niet mee te verhuizen naar de nieuwe locatie. Op de Kleine Houtweg 18 en 24 waren sowieso niet voldoende m2 voorhanden. Het geschikt maken voor dit specifieke cursusaanbod zou ook tot bijzonder hoge kosten hebben geleid, gezien het feit dat Kleine Houtweg 18 en 24 direct aan woningen grenzen en nummer 18 daarbij ook een Rijksmonument is, waardoor standaard oplossingen voor geluidsisolatie niet mogelijk waren.

Maar belangrijker nog: Hart zag (en ziet) de Popschool als een van de twee pijlers onder het nieuwe PopCentrum, de combinatie van de Popschool en oefenruimtes voor beginnende en (semi-) professionele bands, waarover Hart en Patronaat een gezamenlijke visie hadden ontwikkeld.

Besloten werd dan ook om de Popschool nog in de Egelantier te laten zolang dat zou kunnen, in afwachting van de komst van het PopCentrum.

Een thuisbasis ontbreekt

Het citaat uit de Cultuurnota hierboven dateert van enkele jaren geleden. Het bruisende popklimaat is sindsdien enigszins verweesd geraakt. Aan een echte thuisbasis voor de vele Haarlemse bands heeft het de afgelopen jaren ontbroken. Verspreid over de stad waren er nog wel enkele voorzieningen na het verdwijnen van Daisy Bell (de sinds 1980 door het

Patronaat geëxploiteerde oefenruimte in de Egelantier, enkele ruimtes in de Drijfriemenfabriek en een in de Waarderpolder). De ruimte in de Egelantier moest in de zomer van 2016 worden verlaten; daarvoor in de plaats is de tijdelijke voorziening op het Slachthuisterrein gekomen, die als pilot fungeert voor het toekomstige PopCentrum.

Het PopCentrum

Sinds 2012 spannen het Patronaat en Stichting Hart zich in voor de komst van een PopCentrum: letterlijk en figuurlijk dé plek voor iedereen die in en rond Haarlem actief is in de popcultuur: van beginnende muzikant tot aan vergevorderde (semi)professionele band. Dat zo'n PopCentrum er moet komen is meermalen in de Gemeenteraad aan de orde geweest, zie onder andere de op 6 november 2014 ingediende moties 3 BIS 2014/429471 "Abbatoirlem", ondertekend door de Actiepartij en 32 BIS 2014/430087 "Kom (p)op (school) & maak (oefen)ruimte", ondertekend door GroenLinks, PvdA, SP, OPH en Trots. In het coalitieprogramma 2014 – 2018 "Samen Doen" wordt op pagina 13 in de paragraaf "Haarlem Cultuurstad" aangegeven dat (onder andere) ruimte wordt geboden aan de initiatieven voor een popschool, oefen- en studioruimtes.

Hart en Patronaat zien de waarde, de urgentie en de kansen voor deze integrale voorziening voor popmuziek in Haarlem en willen daar graag de motor achter zijn. Jonge talenten leren er via de Hart Muziekschool een instrument ontdekken en bespelen, waarna zij vervolgens naar een beginnende popband worden geleid, hun eerste optredens geven op een klein podium en doorstromen naar de oefenruimtes, waar ze popmusici ontmoeten die al vele stappen verder zijn. Door deze samenhangende opzet ontstaat er in Haarlem in één klap structureel onderdak voor de hele keten van ontdekken – leren – ontmoeten – presenteren op het terrein van de popmuziek en -cultuur.

Zo'n PopCentrum moet een permanent onderdak krijgen op een goed bereikbare, redelijk centraal gelegen locatie in de stad, die past bij de popcultuur: niet te slijk, toegankelijk, eigenzinnig, met karakter. Het Slachthuis, met zijn monumentale Hal E, voldoet daaraan. In dit bedrijfsplan gaan we in op de wensen en ideeën van Hart en Patronaat over het PopCentrum dat wij graag voor Haarlem willen realiseren.

Haarlem, 12 december 2016

Frans Funnekotter – directeur Hart

Jeroen Blijleve – directeur Patronaat

2

Contextinformatie

We beginnen dit bedrijfsplan met een inventarisatie van enige informatie die in de context van belang is voor het nieuwe PopCentrum Slachthuis.

2.1 De rol van de stad en het belang van cultuur voor de stad

In 1913 woonde 10% van de wereldbevolking in steden, in 2013 was dat 50% en in 2050 zal dat 75% zijn. Deze toenemende invloed van steden is onder andere door de Raad voor Cultuur in zijn Cultuurverkenning en de Agenda Cultuur in een visie vertaald. De Raad verwacht dat de profilering van steden verder doorzet en dat investeringen in de ontwikkeling van een sterke stad belangrijker zijn dan ooit. Daarbij is in diverse publicaties gesignaleerd dat het culturele aanbod de laatste decennia een steeds belangrijkere factor is geworden voor de aantrekkingskracht en economische vitaliteit van een stad.

Cultuur is niet alleen van belang als intrinsieke waarde en omdat het belangrijk is voor de persoonlijke ontwikkeling. Cultuur vergroot ook de aantrekkelijkheid van een stad. Met name hoger opgeleiden trekken naar een stad waar veel kunst en cultuur (en horeca) is. Zij spenderen meer dan evenredig in de stad zelf, waardoor ook de stedelijke bedrijvigheid en werkgelegenheid worden bevorderd, met name ook voor lager opgeleid personeel zoals in de horeca en detailhandel. En waar vroeger de arbeiders de fabriek volgden, vestigen bedrijven zich nu in het kielzog van de hoger opgeleiden die graag wonen in steden met een groot en gevarieerd cultureel aanbod: de kans om daar gekwalificeerd personeel te vinden is immers hoger. Uit recent onderzoek blijkt voorts dat de voornoemde vestigingscyclus in steden met veel cultuur de huizenprijzen doet toenemen. Verder maken kunst en cultuur mensen trots op, en daarmee verbonden met hun stad, ook als ze geen gebruik maken van het culturele aanbod.

Cultuur is dan ook niet voor niets het op een na belangrijkste criterium van de (jaarlijkse) woonaantrekkelijkheidsindex van de Atlas voor Gemeenten. Cultuur is direct en indirect een belangrijke motor voor de stedelijke economie. Het is ook een van de beleidsterreinen waar een stadsbestuur direct en nadrukkelijk invloed op kan uitoefenen en het verschil kan maken.

2.2 Trends en ontwikkelingen

Een overzicht van trends en ontwikkelingen in de vrijetijds-, cultuur en poppodiumsector is opgenomen in de bijlage 2.

2.3 De maatschappelijke waarde en betekenis van popmuziek.

In 2013 hebben de Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals (VNPF) en pop.nl (het samenwerkingsverband tussen de 12 provinciale popkoepels en die van Amsterdam, Den

Haag en Rotterdam) het met hulp van bureau DSP opgestelde rapport "De waarde van Pop" gepubliceerd. Hierin wordt het belang van de popsector en popcultuur uiteengezet. De voor dit bedrijfsplan belangrijkste inzichten uit dit rapport zijn:

- een half miljoen Nederlanders van alle leeftijden beoefenen popmuziek;
- de popsector in zijn geheel is een sterke en fijnmazige sector waar eigen initiatief, creativiteit en ondernemerschap voorop staan;
- maatschappelijk is de popsector van grote waarde. Deze waarde komt tot stand samen met bezoekers, musici, vrijwilligers, maatschappelijke organisaties, opleidingen, bedrijven en natuurlijk ook met de overheid;
- ook op andere terreinen is popmuziek is ook op andere terreinen van grote betekenis: het bevordert de sociale integratie, stimuleert jongeren om zich cultureel te ontplooiën, vergroot de participatie, heeft economische kracht en vergroot de leefbaarheid.

Ook voor de gemeentelijke overheid is de maatschappelijke waarde van een levendige, bloeiende popsector van belang. Deze maatschappelijke waarde is samen te vatten in de volgende vier kernpunten:

- **Culturele waarde** – Een levendige popcultuur is essentieel voor het culturele klimaat van de stad. Popmuziek zorgt voor beleving en identiteit.
- **Participatie** – Popmuziek trekt mensen van alle leeftijden, culturen en sociale klassen aan. Organisaties in de popsector werken bovendien met veel vrijwilligers.
- **Talentontwikkeling** – Poporganisaties faciliteren en ondersteunen talenten in alle fasen van hun ontwikkeling. Van kennismaken met popmuziek tot zelf leren spelen, optreden en – voor sommigen – een professionele muziek carrière.
- **Economie** – Van het bezoeken van concerten en horeca tot werkgelegenheid in de sector en lokaal bedrijfsleven, het moge duidelijk zijn dat de popsector een belangrijke bijdrage levert aan een florerende lokale economie.

2.4 Cultuurbeleid gemeente Haarlem op het gebied van oefenruimten

In de Cultuurnota 2013-2020 'Kunst en cultuur, sterke pijlers van Haarlem' is ten aanzien van popoefenruimten het volgende opgenomen:

De overkoepelende visie op cultuur in 2020 van de gemeente:

'In de periode 2013-2020 zet de gemeente Haarlem in het cultuurbeleid in op behoud van een kwalitatief hoogwaardig cultureel aanbod, waar zo veel mogelijk inwoners van Haarlem en de regio aan deelnemen, en dat bijdraagt aan de aantrekkingskracht van de stad voor bezoekers en toeristen.'

Bij de doelstellingen van het cultuurbeleid staat in directe relatie tot popoefenruimten het volgende:

- *'Haarlem beschikt op enkele gebieden over topkwaliteit die ook buiten Haarlem opvalt door artistieke zeggingskracht en innovatie, en heeft een goed productieklimaat waarin gezelschappen en individuele makers kunnen werken en creëren.'*
- *'Haarlem zet met het cultuurbeleid verder in op talentontwikkeling.'*

Deze twee doelstellingen refereren rechtstreeks aan het plan van het PopCentrum: het goed productieklimaat dat Haarlem nastreeft en verder inzetten op talentontwikkeling.

Bij de doelstelling 'goed productieklimaat' wordt het als volgt geformuleerd:

'Het popklimaat in Haarlem bruist en artiesten en nieuwe ontwikkelingen krijgen veel positieve aandacht van de media, zoals bij De Wereld Draait Door. Maar tegelijkertijd hebben muzikanten weinig oefenruimte, omdat de populaire oefenruimte Daisy Bell is verdwenen. Met een eenmalige investering kan de gemeente in die leemte voorzien en daarmee de popcultuur in Haarlem borgen, van jonge talenten bij Hart tot gearriveerde artiesten op professionele poppodia en festivals.

Bij de raadsbehandeling van het voorstel voor de verhuizing van Stichting Hart zegde het college toe in 2013 te komen met een nota over een nieuwe locatie voor de Popschool van Hart en nog een aantal oefenruimten voor popmuziek. Hart heeft met Patronaat een plan ingediend voor een pand op het Nieuwe Energieterrein. De Popschool van Hart zit nu in de Egelantier.'

Ons plan voor een nieuwe PopCentrum 'Slachthuis' sluit naadloos aan bij dit beleid van de gemeente.

2.5 Popmuziek in Haarlem

In G50-verband (de 50 grootste steden van Nederland) staat Haarlem als 13^e gemeente qua inwonersaantal. Haarlem neemt echter de 2^e plaats in waar het gaat om "het aantal uitvoeringen popmuziek" (Amsterdam staat op 1). Haarlem staat op de 6^e plek bij het totale culturele aanbod. Haarlem is dus een cultuur- en popstad.

(Bron: Atlas voor Gemeenten 2015).

Muzikanten vermelden trots in interviews dat zij uit de Spaarnestad komen en laten de media verwonderen waarom het popklimaat zo uniek is in onze stad. "Liverpool aan het Spaarne", zo klinkt het - citymarketing ten top.

We stellen tegelijkertijd anno 2016 vast dat deze reputatie vooral berust op het recente verleden. Door het sluiten van Daisy Bell en de Egelantier (en daarmee de sinds 1980 bestaande oefenruimte van Patronaat aldaar) en het ontbreken van een goed alternatief daarvoor, is de voedingsbodem voor dit popklimaat in de afgelopen 4 jaar onder druk komen te staan. Het is zaak het tij te keren!

In Haarlem is er een aantal vaste waardes die structureel bijdragen aan dit popklimaat. Haarlem als popstad wordt gevoed door een aantal dragende organisaties en initiatieven in de stad die zorgen voor een gedegen popklimaat in Haarlem. Allereerst door poppodium het Patronaat, dat behoort bij de 10 grootste poppodia in Nederland tussen grote broers Amsterdam, Utrecht, Den Haag, Tilburg en Eindhoven. De lange termijn visie, de structurele investering in vernieuwende popmuziek en met name de nieuwbouw verstevigde de positie en de betekenis van het Patronaat.

Het jaar 2014 werd uitgeroepen tot het Jaar van de popmuziek in Haarlem. De komst van 'Serious Request' en de vele initiatieven die daarbij aanhaakten (of daar zelfs verder uit zijn gegroeid, zoals Gitaarlem) vormde een belangrijke trigger hiervoor.

Popmuziek en popcultuur vormt belangrijke inhoud van grote evenementen in Haarlem zoals Bevrijdingspop, Haarlem Jazz & More, Parksessies en het Houtfestival. Ook bij het Haarlems Cultuur Festival (voorheen: Stad Als Podium / 023Cultuur), Schalkwijk aan Zee en Zomer in de Zaanen is Popmuziek een van de belangrijke dragers. Samen met de bezoeken aan het Patronaat zijn deze evenementen goed voor 439.000 bezoekers per jaar. Popmuziek heeft daarmee het grootste publieksbereik binnen het gehele culturele veld in Haarlem. Het wemelt kortom van de activiteiten, organisaties, initiatieven en evenementen in Haarlem, de grote (Haarlemse) artiesten spelen veelvuldig en trekken als ware ambassadeurs door het land.

Intussen is er voor veel van deze initiatieven geen goed onderkomen meer. Er is een tekort aan oefenruimten, er is geen fysieke mogelijkheid om de ontmoeting tussen muzikanten te stimuleren, waar ze van elkaar kunnen leren, waar ze van gemeenschappelijke voorzieningen gebruik te maken en kilometers kunnen maken en zo een live reputatie opbouwen. Een plek die tegelijk ook onderdak biedt om de eerste stappen te zetten als beginnening, om les te krijgen, om talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Haarlem *popstad* heeft zo'n plek nodig!

2.6 Marktonderzoek oefenruimten Haarlem

In 2012 is er in opdracht van Het Patronaat een marktonderzoek gedaan naar de behoefte aan en exploitatiemogelijkheden voor een nieuw op te bouwen oefencomplex, mede naar aanleiding van het wegvallen van deze voorzieningen doordat Daisy Bell haar deuren moest sluiten. Uit het onderzoeksverslag "Oefenruimten in Patronaat" (19.06.2012) vatten wij hier de belangrijkste inzichten en conclusies samen.

2.6.1 Noodzaak

Dat er voor bands grote behoefte aan speciaal ingerichte ruimtes waar bands (en de burenl!) zich niet druk hoeven te maken over geluidsoverlast, is evident. Wanneer deze oefenruimtes onder één dak bijeengebracht worden vormt zo'n voorziening vaak de bakermat voor een levendige popscene. Er ontstaat een hechte band tussen de gebruikers en er worden gezamenlijke bandjesavonden georganiseerd in het nabijgelegen muziekcafé of in de oefenruimte zelf. Dit vergroot de aantrekkingskracht van een oefenruimte-complex.

Sinds de sluiting van Daisy Bell is de Haarlemse popscene versplinterd. Bands oefenen buiten de stad, soms op wisselende antikraak locaties, of ze zijn simpelweg gestopt. Maar Haarlem kent een rijke pop traditie en zelfs bij het huidige gebrek aan oefenruimte is er nog altijd een levendige bandscene. Op lange termijn zal de nieuwe aanwas echter opdrogen als er niets gebeurt.

De komende jaren biedt de tijdelijke voorziening die in september 2016 op het Slachthuisterrein in gebruik is genomen in beperkte mate een oplossing. De popscene zal

hiermee dan ook weer aansterken. Bij de opening van het uiteindelijke PopCentrum verwachten wij dan ook een gezonder popklimaat dan dat van 2016.

2.6.2 Omvang doelgroep & marktpotentieel

In de laatste periode van Daisy Bell repeteerden er wekelijks ca 45 bandjes. Een nieuw te bouwen PopCentrum moet vanwege de betere voorzieningen en de combinatie met de Popschool en horeca een groter aantal dan die 45 kunnen bereiken, zo blijkt uit de enquête die voor dit onderzoek is afgenomen onder de bands die actief zijn in de grootstedelijke agglomeratie Haarlem (lokaal) én in een straal van 30 kilometer omtrek rond Haarlem (regionaal). De cijfers dateren van 2012.

- Lokaal waren er ten minste 112 bands die oefenruimten gebruiken. Van deze 112 bands gaven er ca 30 aan niet te willen verhuizen omdat ze tevreden te zijn met de huidige oefenlocatie. Dit brengt het directe lokale potentieel op ruim 80 bands. Van deze 80 lokale bands gaf 80% (64 bands) aan direct te willen verhuizen naar een goede oefenplek. De overige 20% was daar minder stellig over of kon dit (nog) niet zeggen.
- Regionaal waren nog eens ruim 130 bands actief. Ook onder deze groep is de potentiële interesse onderzocht. Rond de 20 bands uit de regio zeiden hun huidige onderkomen te willen verruilen voor een goede voorziening in Haarlem.

Dit brengt ons op de conservatief-realistische prognose van een marktpotentieel van 80 bands per week. Voor de exploitatie-prognose zijn we uitgegaan van een bereik van 70% van dit marktpotentieel, ergo **56 bands per week**, bij aanvang van het nieuwe PopCentrum. Dit moet binnen enkele jaren kunnen groeien naar 70 à 80 bands per week. Het aantal oefenruimtes is daar al wel op afgestemd.

2.6.3 Concurrentie

Uit het marktonderzoek komt voorts duidelijk naar voren dat de huidige Haarlemse aanbieders de vraag naar oefenruimtes niet aan kunnen, en dat zij onvoldoende kwaliteit en sfeer bieden: geen bar, te kleine ruimtes, opererend in de marge, te weinig flexibiliteit in het indelen van bloktijden en vaak niet de juiste sfeer en imago.

2.6.4 Aanbevelingen en voorwaarden

- Concurrerende prijs (€ 11,- per uur wordt als acceptabel ervaren)
- Een goede sfeer die ontmoeting en uitwisseling stimuleert;
- Horeca voorziening;
- Een betrokken beheerder;
- Ruimtes van ten minste 20m²;
- Een degelijke en volledige backline;
- Een goede promotie;
- Enigszins flexibele blokuren;
- Individueel afsluitbare opslagruimte voor eigen backline.

2.7 Talentontwikkeling

Via de activiteiten die Hart met programma's als Muzieklab en het CultuurMenu in het primair onderwijs biedt maken kinderen kennis met muziek en muziekinstrumenten. Deze eerste kennismaking krijgt voor wat popmuziek betreft een vervolg via de Popschool van de Hart Muziekschool. Daar leren kinderen en jong volwassenen naast lessen op hun eigen instrument ook meteen in een bandje te spelen. Zij worden daarin door docenten van de Hart Muziekschool begeleid. Voor bandjes die na verloop van tijd deels of geheel op eigen kracht verder kunnen zijn oefenruimten van essentieel belang. Zonder oefenruimte geen bandvorming, geen ontwikkeling en geen uitzicht op enig optreden.

De Popschool mist sinds de verhuizing van Hart naar Kleine Houtweg 18 & 24 en het sluiten van de Egelantier een eigen plek. We zien dan ook dat de ontwikkeling van talent stagneert.

Met de tijdelijke huisvesting in het voormalig kinderdagverblijf op het Slachthuisterrein, oktober 2016 in gebruik genomen, is er een eerste bescheiden stap richting een oplossing gezet. Hart en Patronaat willen gezamenlijk een nieuwe impuls geven aan een plek waar jong talent kan gedijen, zodat dit behouden blijft voor Haarlem.

Voor een professionele ontwikkeling van jong talent is voorts de nabijheid van het Conservatorium Haarlem (InHolland) van groot belang. Daar worden jongeren verder opgeleid tot professioneel popmuzikant en worden de toekomstige docenten van Hart gevormd. De samenwerking met het conservatorium kan met het nieuwe PopCentrum ook een nieuwe impuls krijgen. Patronaat en Hart zien hier kansen: stageplekken voor studenten, aanvullende oefenruimte voor conservatorium-bands, gezamenlijke thema's of projecten, gedeelde begeleiding van muzikanten op zakelijk en artistiek vlak. Patronaat en Hart kunnen hiervoor zichzelf en hun netwerk inzetten en partijen aan elkaar koppelen.

2.8 Meerwaarde Hart en Patronaat samen

Er zijn genoeg praktische, synergetische en kostenbesparende overwegingen waarom gecombineerde huisvesting van popschool en oefenruimten in hetzelfde pand de voorkeur heeft. We zetten de belangrijkste hierna op een rij:

- Beide partijen zien goede mogelijkheden tot een vruchtbare inhoudelijke wisselwerking: van coaching van bandjes door docenten van de Hart Muziekschool (basis zanglessen, cursus songwriting, etc.) tot het eenmalig repeteren in bandvorm in één van de oefenruimten voor de wat oudere leerlingen. Hart en Patronaat zullen de kruisbestuiving stimuleren en organiseren. Van je 5e tot en met het eind van je muzikale carrière kun je dus terecht in het PopCentrum!
- In het gezamenlijk beheer van het PopCentrum kan een belangrijke efficiencywinst worden behaald. De samenstelling van het beheer team, en de aansturing daarvan, zal een gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn van Patronaat en Hart. In de huidige tijdelijke situatie op het Slachthuisterrein doen we al de nodige ervaringen op hiermee.
- Een aantal faciliteiten kan gedeeld worden tussen beide partijen. Denk daarbij aan geluidsapparatuur, sanitaire voorzieningen, administratieruimte en opslag- en

installatieruimten en het gedeelde gebruik van ruimte om pieken op te vangen.

- Patronaat en Hart verwachten dat de wisselwerking tussen cursisten en (pop)muzikanten na verloop van tijd een groei in beide groepen gebruikers oplevert. Doordat de voorzieningen op niveau zijn, de identiteit en scene aantrekkelijk zijn en de locatie aantrekkelijk en goed bereikbaar is, zullen ook gevorderde (semi) professionele bands het PopCentrum gebruiken. Hun aanwezigheid is een belangrijke stimulans voor aankomende popmuzikanten/bands. Hart en Patronaat zullen zich inspannen om deze verschillende gebruikers aan elkaar te koppelen.
- In het PopCentrum willen we ook twee multifunctionele ruimtes realiseren ten behoeve activiteiten op het gebied van popmuziek, popcultuur, cultuuronderwijs, amateurkunst en de vakoverstijgende kruisbestuiving tussen verschillende kunstvakdisciplines, professionals en cursisten. Door deze ruimtes nog niet tot in detail in te vullen behouden we de ruimte om in te spelen op de te verwachten groei, op actuele ontwikkelingen en op vragen vanuit de popsector, de buurt of de stad.
- Doordat een brede doelgroep bereikt wordt, doordat gedurende de gehele dag activiteiten plaatsvinden en door het gezamenlijk beheer zien Hart en Patronaat goede mogelijkheden om als onderdeel van het totaalconcept in eigen beheer de horecavoorziening (Slachthuis Café) te exploiteren, ter ondersteuning aan de primaire activiteiten. Het wordt de plek voor ontmoeting en ontspanning, met een klein podium voor bandpresentaties op bescheiden schaal voor ouders, vrienden en bekenden. Bovendien kan deze ruimte gebruikt worden voor presentaties, lezingen, workshops etc. op het terrein van de popmuziek. Het Slachthuis Café is primair bedoeld voor gebruikers en bezoekers van het PopCentrum, maar staat ook open voor overig publiek.

3

Het concept van PopCentrum Slachthuis

Rekening houdend met de contextinformatie uit het vorige hoofdstuk beschrijven we nu het concept van het PopCentrum zoals wij dat voor ogen hebben. In het hoofdstuk hierna vertalen we dit concept financieel naar de exploitatieprognose.

Bij de hierna opgenomen beschrijving van het PopCentrum gaan we achtereenvolgens in op de volgende onderdelen van het concept.

- missie en doelstellingen
- functies
- profiel
- educatie en talentontwikkeling
- programmering
- werkgebied en doelgroepen
- samenwerkingsverbanden
- synergie
- horeca
- commerciële verhuur
- prijsbeleid
- acquisitie, marketing en promotie
- juridische entiteit en bestuursmodel
- (personele) organisatie
- huisvesting en faciliteiten

3.1 Missie en doelstellingen

PopCentrum Slachthuis is dé centrale plek voor Haarlem en omgeving waar de gehele keten van kennismaken – ontdekken – leren – ontwikkelen – ontmoeten binnen het domein van de popmuziek wordt gefaciliteerd, gestimuleerd en ontwikkeld.

PopCentrum Slachthuis wil de aanjager zijn voor het Slachthuisterrein als geheel.

PopCentrum Slachthuis is toegankelijk, professioneel en vooruitstrevend.

PopCentrum Slachthuis kiest in zijn bedrijfsvoering consequent voor de meest mens- en milieuvriendelijke materialen en methodes.

3.2 Functies

Oriëntatie en Educatie: Lessen aan individuele leerlingen (popmuziek) en aan (beginnende) bandjes (Popschool)

Faciliteren en stimuleren: Oefenruimtes voor de popscene

Presentatie: in het Slachthuis Café is er een klein podium waar beginnende bands hun eerste optredens kunnen verzorgen.

Ontmoeting: door de wijze waarop het PopCentrum is opgezet wordt de ontmoeting tussen muzikanten, docenten en overig publiek als vanzelf al bevorderd. Daarnaast organiseert het

PopCentrum geregeld workshops, lezingen, presentatie-avonden, kleinschalige evenementen en andere activiteiten om de gebruikers met elkaar in contact te brengen.

Inspiratie: beginnende popmuzikanten doen inspiratie op bij gevorderde bands. De inspirerende, enigszins ruige, historische en industriële omgeving geeft ook van zichzelf al inspiratie. Het goede niveau van voorzieningen, de gastvrije en professionele facilitaire ondersteuning en het Slachthuis Café verstrekten het inspirerende karakter van PopCentrum Het Slachthuis.

3.3 Profiel PopCentrum

Het oefenruimte-gedeelte is enigszins ruig, laagdrempelig, los van sfeer en *"on the edge"*. Het educatieve gedeelte legt aanvullend hierop extra nadruk op de elementen professionaliteit en leerling-veiligheid.

3.4 Educatie en talentontwikkeling

In het PopCentrum heeft Stichting Hart de rol van het ondersteunen, faciliteren, stimuleren en programmeren van activiteiten in het domein cultuureducatie. Het accent zal daarbij liggen op lessen popmuziek door docenten van de Hart Popschool (individueel of in groepsverband), mogelijk aangevuld met een aantal cultuureducatie activiteiten waarvoor in de locatie Kleine Houtweg 18 / 24 geen plaats is.

Hart heeft zelf geen docenten (meer) in dienst, maar stelt instrumenten en apparatuur beschikbaar. Hart bewaakt het kwaliteitsniveau en bevordert een goede spreiding van disciplines en doelgroepen. Doordat de activiteiten onder het keurmerk "Hart" plaatsvinden wordt voor (de ouder van) de cursist / leerling het vertrouwen in de professionaliteit en kwaliteit verhoogd.

Hart biedt individuele docenten, maar ook groepen gebruikers aanbieders de mogelijkheid tot collectieve marketing. Hart organiseert de inhoudelijke samenwerking door een of enkele keren per jaar werk- en inspiratiesessies voor huurders (=docenten) te organiseren.

3.5 Programmering

Het Slachthuis Café (capaciteit max 100 personen) herbergt een klein podium. Dit wordt in eigen beheer geprogrammeerd. Er vinden optredens van beginnende bands plaats, hetzij door bands uit de Hart Popschool, hetzij door bands die gebruik maken van de oefenruimtes. Tijdens festivals of themadagen kan het Slachthuis Café een podium zijn voor externe optredens. Ook speciale (thema) programmering behoort tot de mogelijkheden – bijvoorbeeld een podium voor voorrondes van het HIT of Gitaarlem, een Singer-Songwriter avond of cross-overs met ander disciplines.

3.6 Werkgebied en doelgroepen

Het werkgebied van het *oefenruimte-gedeelte* is de stad Haarlem + de directe regio die op

Haarlem gericht is. De doelgroep is hier alle soorten en stijlen bands en bandjes in het hele spectrum van stijlen binnen de popmuziek, en van beginners tot (semi)-professioneel niveau.

Voor de *cultuureducatieve activiteiten* richten we ons in eerste instantie op de inwoners van Haarlem, en daarbinnen op alle leeftijden en niveaus. Speciale aandacht zal uitgaan naar het vergroten van het bereik in Haarlem-Oost en Schalkwijk; een gebied waar nu nog relatief weinig leerlingen worden bereikt. De ligging van het PopCentrum maakt dit ook goed mogelijk.

3.7 Samenwerkingsverbanden

Hart en Patronaat brengen elk hun eigen netwerken in en zullen gezamenlijk ook nieuwe partners zoeken. Er zal in ieder geval worden samengewerkt met:

- de Haarlemse Popscene: het min of meer (on)georganiseerde verband van Haarlemse Bands
- organisaties en initiatieven als Patro University, Patronaat 's Rob Acda Award, Parksessies, het nieuwe Skatepark, Stichting Stad, Flinty's, Irrational Library etc.
- de Vereniging Hart Muziekschool (VHM): docenten van deze vereniging huren op individuele basis via Hart de ruimte. Hart en (het bestuur van) de VHM staan gezamenlijk borg voor de kwaliteit en professionaliteit van de docenten. Leden van de VHM kunnen voor een lager tarief lesruimtes huren.
- vrij gevestigde aanbieders op het gebied van cultuureducatie: van individuele docenten tot docentencollectieven.
- InHolland Music Academy: stageplekken voor leerlingen, additionele oefenruimtes voor bandjes, speciale projecten, kennis en netwerk delen
- Wijkraad Slachthuisbuurt: gezamenlijk ontwikkelen en uitvoeren van kunst en cultuur projecten speciaal voor de omwonenden
- Afhankelijk van de bestemming en invulling van de rest van het Slachthuisterrein zullen we ook samenwerkingsverbanden aangaan met organisaties, bedrijven of instellingen die op het Slachthuisterrein domicilie gaan kiezen, als daar inhoudelijke of praktische mogelijkheden voor zijn.

3.8 Synergie

In paragraaf 2.7 is reeds in algemene zin beschreven wat de synergievoordelen zijn van de samenwerking tussen Patronaat en Hart: inhoudelijk, facilitair, ruimtelijk, organisatorisch en publieksbereik.

Aan de synergie zitten ook grenzen. Die liggen voornamelijk op het vlak van piek- en daluren, volgend uit de behoefte en mogelijkheden van de leerlingen en muzikanten. De piektijden van het gedeelte *popschool / lesruimtes* liggen tussen 15:00 en 21:00 op doordeweekse dagen, voor het gedeelte *oefenruimtes* tussen 18:00 en 24:00 op alle dagen van de week. Door deze overlapping zitten er grenzen aan de mogelijkheden om apparatuur, voorzieningen en ruimtes te delen.

3.9 Horeca: Slachthuis Café

3.9.1 Plek, betekenis, functie

De huiskamer, het centrale gedeelte, het Hart van het PopCentrum – noem het zoals je wilt – het wordt gevormd door de ruimte waar de bar staat, waardoor men binnenkomt en waar het podium is en de optredens plaatsvinden: het Slachthuis Café. Het Café is ondersteunend aan de primaire activiteiten van het PopCentrum: verhuur van oefenruimte en lessen popmuziek. Het is dan ook primair bedoeld voor de bezoekers en gebruikers van de ruimtes en faciliteiten in het PopCentrum (bands, leerlingen, ouders, docenten) en in bredere zin ook voor de popscene van Haarlem.

3.9.2 Exploitatie en financiën

Het beheer van het Slachthuis Café gaat de nieuwe stichting zelf doen; zowel Patronaat als Hart hebben hier op de huidige eigen locatie al ruim ervaring mee opgedaan en het Slachthuis Café moet mee kunnen liften op het gunstige horeca-contract van het Patronaat. Het Slachthuis Café moet minimaal kostendekkend kunnen draaien. Kijkend naar vergelijkbare voorzieningen op vergelijkbare plekken is een grote winst vanuit de horeca niet te verwachten, maar als er winst gemaakt wordt dan blijft dat binnen de exploitatie van het PopCentrum.

Slachthuis Café wordt aangestuurd door professionals, aangevuld met een brede poule aan vrijwilligers en stage-leerlingen (NOVA college).

3.9.3 Assortiment en prijsbeleid

Een volledige horecavergunning is nodig. Er wordt tapbier (vaten) geschonken, aangevuld met een eigentijds drankenassortiment. Het food-aandeel is klein en eenvoudig: broodje, soep, eenvoudige salade - kleine kaart; geen restaurant-functie.

Slachthuis Café hanteert marktconforme (horeca)prijzen.

Bandjes in oefenruimtes zullen doorgaans ook eigen drank mee naar binnen nemen in de oefenruimte. Dat weten we, dat gaan we niet tegenhouden en daar hebben we in de omzetprognose dan ook rekening mee gehouden. We moeten ons ervoor inspannen dat ze na afloop nog een drankje in het Slachthuis Café komen drinken.

3.10 Commerciële verhuur

Commerciële verhuur zien we als een belangrijk extra werkgebied. Gezien de aard van het gebouw en het primaire gebruiksdoel zullen de (financiële) ambities op het gebied van commerciële verhuur beperkt moeten zijn. Voor commerciële verhuur zijn er vooral buiten de piektijden (zie 3.8) goede mogelijkheden. Zowel Hart als Patronaat hebben op hun huidige locaties de nodige kennis en ervaring hiermee opgedaan.

3.11 Prijsbeleid les- en oefenruimtes

Prijzen voor oefen- en lesruimtes (verhuur, horeca, aanvullende diensten) zijn

marktconform, vergelijkbaar met niet-commerciële voorzieningen in de Randstad. De horeca prijsstelling is marktconform, oftewel op het niveau van commerciële horeca. Zie voor tariefstelling verhuur hieronder de toelichting in paragraaf 4.3.3 en 4.3.4

3.12 Acquisitie, marketing en promotie

Hart en Patronaat hebben elk hun eigen doelgroep in het PopCentrum en brengen elk hun eigen netwerk in. De promotie en acquisitie voor de oefenruimtes zal door het Patronaat worden gedaan; voor (de verhuur van) het educatie-gedeelte is dat de verantwoordelijkheid van Hart.

Er zal naar buiten toe onder één naam worden gewerkt (Het Slachthuis) met Patronaat en Hart als onderliggende sub-merken.

Een passend marketingbeleid zal nog worden opgesteld.

3.13 Juridische entiteit en bestuursmodel

Er wordt een aparte rechtspersoon opgericht: Stichting Het Slachthuis (werktitel). De directeurs van Patronaat en Hart vormen de directie van de nieuwe stichting. De stichting heeft een onafhankelijke Raad van Toezicht. De stichting zal werken met de Code Cultural Governance en streeft een ANBI-status na.

3.14 Personele organisatie

Om het PopCentrum goed en veilig te kunnen laten functioneren is er 2.0 fte aan professioneel beheer nodig. Deze beheerders houden toezicht, ontvangen gasten, geven informatie, plegen klein onderhoud, zijn BHV-er, etc. Er zullen meer uren beheer nodig zijn; die worden door vrijwilligers (onder toezicht en aansturing van de betaalde krachten) ingevuld. Op dit onderdeel is er geen synergie mogelijk met dezelfde functies bij Hart en Patronaat. Het beheer moet een eigen gezicht krijgen op die locatie.

De horeca draait voor een aanzienlijk deel op vrijwilligers en stage-leerlingen, die worden begeleid en aangestuurd door een professionele kracht vanuit het Patronaat.

Ondersteunende functies (financiële administratie, marketing en acquisitie, programmering, coördinatie) worden door Patronaat en Hart binnen de bestaande formatie ondergebracht en bekostigd binnen de bestaande exploitatie.

3.15 Huisvesting en faciliteiten

Het geheel wordt uitgevoerd conform alle van toepassing zijnde normen en eisen (o.a. ARBO, MiVa, geluidsoverlast, binnenklimaat, energieprestatie).

De genoemde m2 zijn binnenmaten, oftewel Functioneel Netto Oppervlak (FNO)

Popschool / cultuureducatie gedeelte:

Doos-in-doos constructie (minimale geluidsoverdracht tussen ruimtes onderling en naar de omgeving). Zo veel mogelijk gladde vloeren, wanden en onderhoudsvrije materialen.

Daglicht toetreding. Hoogte vloer – plafond minimaal 3,5 m

- 4 standaard leslokalen 28 per lokaal
- 1 standaard ensemblelokaal 50
- 1 groot ensemblelokaal 70
- 2 multifunctionele ruimten 80 per ruimte
- Bijbehorende opslagruimte 27

Totaal popschool / educatie inclusief direct gekoppelde opslagruimte ca **419 m2 FNO**

Oefenruimte gedeelte:

Doos-in-doos constructie (minimale geluidsoverdracht tussen ruimtes onderling en naar de omgeving). Robuust uitgevoerd. Zo veel mogelijk gladde vloeren, wanden en onderhoudsvrije materialen. Hoogte vloer – plafond minimaal 2,5 m

- 4 standaard oefenruimtes 28 per ruimte
- 2 grotere oefenruimtes 33 per ruimte
- 2 grote oefenruimtes 42 per ruimte
- Bijbehorende opslagruimte 72

Totaal oefenruimtes inclusief direct gekoppelde opslagruimte ca **334 m2 FNO**

Café en algemene ruimtes:

Robuust uitgevoerd. Zo veel mogelijk gladde vloeren, wanden en onderhoudsvrije materialen. *Cursief weergegeven m2* betreft een schatting.

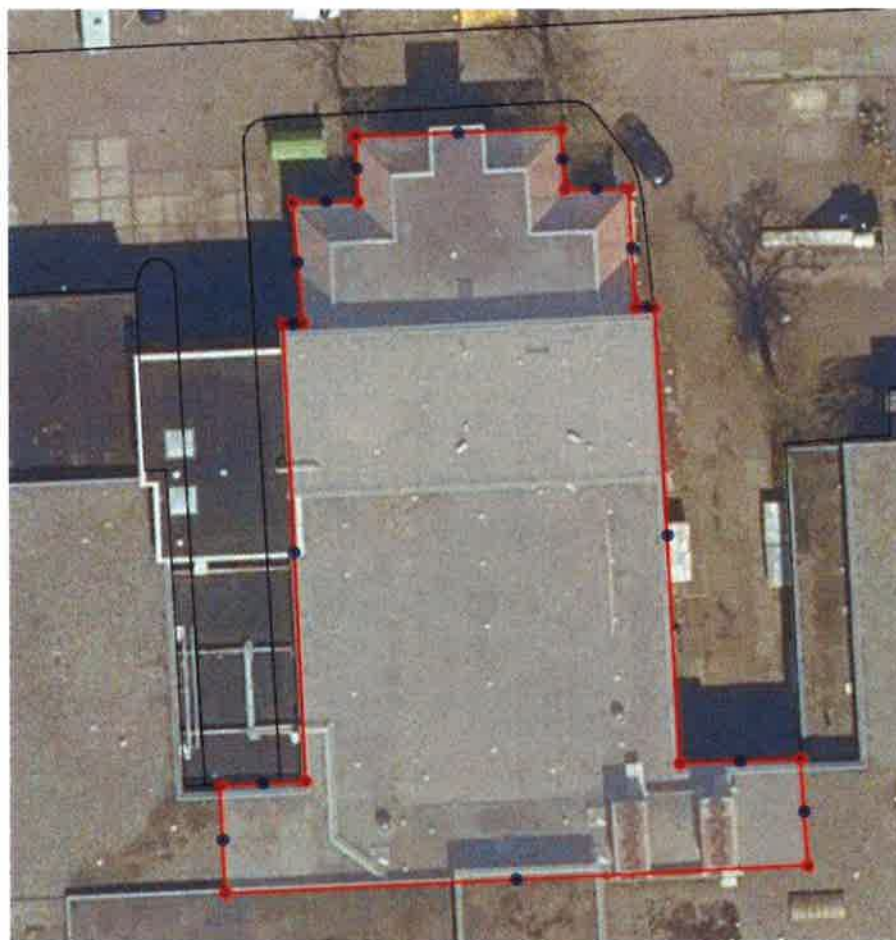
- Entree 12
- Café inclusief podium en opslag 118
- Kantoor 12
- Werkplaats, kopieerruimte, laad- en los 36
- Toiletten 40
- Werkkasten, installatieruimte, overige 26

Voorlopig sub totaal café en algemene ruimtes minimaal ca **244 m2 FNO**

Voorlopig totaal programma: 997 m2 FNO

Met de gangbare omrekenfactor FNO -> BVO van 1,5 zal het geraamde aantal m2 BVO voor het PopCentrum ca **1.495 m2 BVO** bedragen.

Deze m2 dienen te worden ingepast binnen de bestaande structuur, in de afbeelding hieronder weergegeven met de rode lijn:

Afbeelding 1: binnen deze "jas" incl. bovenverdieping moet het PopCentrum gaan passen

Voor een overzicht van de benodigde uitvoeringseisen op het gebied van huisvesting en faciliteiten verwijzen we naar het Programma van Uitgangspunten.

4

De exploitatieprognose

Nu het concept van het nieuwe PopCentrum is opgesteld in het vorige hoofdstuk, hebben we dit concept financieel vertaald naar de exploitatieprognose, die we in dit hoofdstuk in beeld brengen.

4.1 Uitgangspunten

- De ramingen van de posten van de exploitatieprognose zijn op basis van ervaringen en expertmatig opgesteld, maar steeds voorzien van een onderbouwing.
- Wat het btw-regime betreft is bij het opstellen van de exploitatieprognose van de stichting waarin het PopCentrum wordt ondergebracht uitgegaan van het fiscale basisprincipe dat verhuur van onroerende zaken is vrijgesteld van btw. Dit houdt in dat alleen de andere opbrengsten dan uit verhuur btw-belaste prestaties zijn, en alleen van de aan dat deel gerelateerde kosten de btw kan worden verrekend. Het gaat bij deze belaste prestaties feitelijk vooral om de horecafunctie.

Concreet betekent dit voor de opgestelde exploitatieprognose van het PopCentrum dat de huuropbrengsten zonder btw-heffing zijn, de horeca-opbrengsten exclusief btw, en de btw-belaste kostensoorten deels inclusief en deels exclusief btw zijn opgenomen: inclusief voor het verhuuraandeel, en voor het horecadeel exclusief omdat de betaalde btw voor dit deel verrekenbaar is.

Inzake bovenstaand uitgangspunt is advies ingewonnen bij een btw-specialist op het gebied van verhuur en btw-belaste prestaties, RSM. In dit advies wordt bevestigd dat verhuur van ruimtes vrijgesteld is van btw. De verhuurder kan aanvullende service onderbrengen in een "Verhuur-plus" aanbod. Over dat Verhuur-Plus deel kan dan btw geheven worden. Dit is voor het PopCentrum echter niet aan de orde. Bij de toelichting in paragraaf 4.3.2 die verderop aan de orde komt, gaan we nader in op de consequenties als geopteerd mocht of moet worden voor btw-belaste verhuur.

4.2 De exploitatieprognose

De exploitatieprognose ziet er op hoofdlijnen uit als in tabel 1. Uitgangspunten van de prognose en een toelichting op relevante posten volgen daarna.

Exploitatieprognose PopCentrum Slachthuis		M2 FNO	M2 BVO
<i>cijfers in €, afgerond op € 1.000 en exclusief btw</i>	prognose		
		997	1.496
Opbrengsten			
Huuroopbrengsten verhuur voor Popschool (incl multifunctionele ruimtes)	134.000		
Huuroopbrengsten verhuur oefenruimten	112.000		
Huuroopbrengsten commerciële verhuren	3.000		
Horeca-omzet café	59.000		
Horeca-omzet optredens/publieksactiviteiten	7.000		
Horeca-omzet commerciële verhuur	5.000		
Inbreng door Hart en Patronaat: indirecte personeelsinzet	33.000		
Inbreng door Hart van andere bestaande budgetten	8.000		
Inbreng door Hart uit eigen exploitatie	20.000		
Subsidie (reservering) vervangingsinvesteringen	p.m.		
Sponsorbijdragen	5.000		
Overige opbrengsten	5.000		
Totaal opbrengsten	391.000		
Kosten			
Gages optredens/publieksactiviteiten	0		
Overige directe kosten optredens/publieksactiviteiten/overigen	5.000		
Inkoop horeca	18.000		
Overige kosten horeca	8.000		
Kosten acquisitie, marketing en publiciteit	8.000		
Personeelskosten beheer	76.000		
Personeelskosten indirect (tegenwaarde inzet door Hart en Patronaat)	44.000		
Personeelskosten horeca	20.000		
Overige personeelskosten	9.000		
Kosten vrijwilligers	3.000		
Afschrijvingen/reservering vervangingsinvesteringen roerende zaken	28.000		
Huur gebouw	70.000		
Andere huisvestingskosten	84.000		
Onderhoud en service apparatuur	5.000		
Algemene kosten (administratie, automatisering, telefoon, overigen etc.)	5.000		
Financiële baten en lasten	p.m.		
Onvoorzien prognose	7.000	2%	
Totaal kosten	390.000		
Resultaat directe exploitatie	1.000		
Jaarlijkse dotatie voor reservevorming	0		
Exploitatieresultaat	1.000		

Bron: Hart en Patronaat, bijgewerkt december 2016

Tabel 1: exploitatieprognose PopCentrum Slachthuis

4.3 Toelichting exploitatieprognose

Op de relevante individuele posten van de exploitatieprognose geven we hieronder een nadere toelichting.

4.3.1 Uitgangspunten

In de tabel hierna zijn voor verschillende posten van de exploitatieprognose uitgangspunten opgenomen op basis waarvan de ramingen van die posten zijn opgesteld.

PopCentrum Slachthuis		
Uitgangspunten exploitatieprognose		prognose
Capaciteit podium in café: aantal staplaatsen voor podiumfunctie		100
Seizoen Popschool, oefenruimten en optredens in weken gemiddeld		42
Aantal dagen per week open		7
Aantal optredens/publieksactiviteiten op podium/café		20
Gemiddeld aantal bezoekers per optreden/publieksactiviteit		50
Totaal aantal bezoekers optredens/publieksactiviteiten		1.000
Gemiddelde ticketprijs/recette per bezoeker optredens/publieksactiviteiten		€ 0,00
Gemiddelde financiële dekkingsgraad optredens/publieksactiviteiten		100%
Gemiddelde horecabesteding per bezoeker optredens/publieksactiviteiten		€ 7,00
Gemiddeld aantal cafébezoekers per dag van Popschool en oefenruimten		40
Gemiddeld aantal externe cafébezoekers per dag		p.m.
Totaal aantal cafébezoeken oefenruimten		11.760
Gemiddelde horecabesteding per bezoeker café		€ 5,00
Aantal oefenruimten		8
Aantal courante dagdelen (4 uur) per oefenruimte per week		14
Bezettingsgraad oefenruimten in %		50%
Gemiddelde huuropbrengst oefenruimten per dagdeel per week		€ 47,50
Aantal commerciële verhuren		10
Gemiddeld aantal bezoekers per commerciële verhuur		60
Totaal aantal bezoeken commerciële verhuur		600
Gemiddelde huuropbrengst per commerciële verhuur		€ 300
Gemiddelde horecabesteding per bezoeker commerciële verhuur		€ 9,00
Bruto-winst horeca in % van verkoop		75%
Personeelskosten horeca	taakstellend	€ 20.000
Reservering vervanging bestaande roerende zaken Popschool	afschrijvings-termijn	Investering nieuwwaarde 5 € 18.000
Investering nieuwe roerende zaken Popschool	5	€ 18.000
Investering roerende zaken oefenruimten	5	€ 55.000
Investering roerende zaken horeca/podium	7	€ 50.000
Investering afbouw/afwerking casco	10	€ 50.000
Totaal investeringen tegen aanschafwaarde		€ 191.000
Gemiddelde gewogen afschrijvingstermijn in jaren		6,8
Aantal m2 BVO		1.496
Andere huisvestingskosten:	kosten per m2 BVO	
Onderhoudskosten gebruikersdeel	€ 16,00	€ 23.928
Energiekosten	€ 18,50	€ 27.667
Schoonmaakkosten	€ 14,00	€ 20.937
Overige huisvestingskosten (verzekeringen, belastingen)	€ 8,00	€ 11.964
Totaal andere huisvestingskosten	€ 56,50	€ 84.496

Bron: uitgangspunten door Hart en Patronaat, december 2016

Alle bedragen zijn exclusief btw

Tabel 2: uitgangspunten exploitatieprognose

De overige relevante posten en andere zaken van de exploitatieprognose lichten wij hierna individueel toe.

4.3.2 Consequenties btw-regime

Oordeel BTW expert

Gezien de complexe materie en de aanzienlijke invloed op de exploitatie en de investering is RSM Belastingadvies te Haarlem gevraagd nader advies uit te brengen over de BTW. Dit advies is medio december 2016 verwacht en heeft als basis gediend voor onderstaande paragraaf.

Op basis van het ingewonnen advies bij RSM en getoetst aan verschillende vergelijkbare situaties, waaronder de verhuur van lesruimtes aan muziekdocenten bij Stichting Hart in het pand aan de Kleine Houtweg 18 / 24, is er sprake van verhuur die vrijgesteld is van btw.

Verhuur vrijgesteld van btw op basis waarvan de huidige exploitatieprognose is opgesteld

Zoals bij paragraaf 4.1 vermeld is de exploitatieprognose van het beoogde PopCentrum opgesteld rekening houdend met het fiscale basisprincipe dat verhuur van onroerende zaken is vrijgesteld van btw. Voor de exploitatie van het PopCentrum zijn er dan geen verdere consequenties dan die welke zijn aangegeven bij 4.1 en in de exploitatieprognose opgenomen. In de concept huurovereenkomst die door de gemeente Haarlem is opgesteld, is vermeld dat de ontwikkelaar van het gebouw voor het PopCentrum gecompenseerd moet worden voor de schade die hij leidt bij een btw-vrijstelling (met name omdat de ontwikkelaar de btw op de investering niet kan terugvorderen). Bij een globaal geraamde investering van € 2.500.000 gaat het dan waarschijnlijk om aanzienlijke bedragen. De vraag is wie deze compensatie gaat betalen. Het PopCentrum is hiertoe niet in staat, ook niet voor een deel.

Met de kennis van nu, gebaseerd op ingewonnen advies en afgelezen aan verschillende praktijkvoorbeelden, is het dus onaannemelijk dat er geopteerd zou kunnen of moeten worden voor btw-belaste verhuur. Voor de volledigheid geven we desondanks weer wat de consequenties zouden zijn, indien in plaats van het basisprincipe dat verhuur van onroerende zaken is vrijgesteld van btw, er toch sprake zou zijn van een btw-belaste prestatie.

Verhuur wordt een btw-belaste prestatie

De (waarschijnlijk aanzienlijke) schadeloosstelling voor de ontwikkelaar die geldt bij het btw onbelaste regime (zoals hierboven is vermeld) zal niet van toepassing zijn indien de verhuur toch een btw-belaste prestatie wordt; het PopCentrum zal in dit geval volledig btw-plichtig zijn. Dit betekent dat het PopCentrum over haar huuropbrengsten 21% btw moet afdragen, maar de betaalde btw over de (lagere) kosten nu volledig kan verrekenen. Het PopCentrum kan de over de huurbedragen in rekening te brengen btw echter **niet verhalen** op de huurders van de oefenruimten en de leslokalen voor de Popschool. Voor het overgrote deel zijn deze huurders immers particulieren (bandjes) of docenten die lesgeven aan kinderen en jongeren (tot 21 jaar); hierdoor kunnen zij de btw niet terugvorderen.

De huurtarieven waarop de exploitatieprognose nu is gebaseerd zouden dan met 21%

moeten worden verhoogd. Met een dergelijke verhoging loopt het PopCentrum het grote risico dat zij zichzelf uit de markt prijs, en potentiële huurders hun heil elders zoeken. Als de huurtarieven niet worden verhoogd, slaat het btw-regime van belaste huurprestatie een gat in de exploitatieprognose van het PopCentrum van per saldo tussen de € 30.000 en € 35.000. Het PopCentrum is eigenstandig niet in staat dit gat te dichten, en zal daarvoor structureel een externe financiering nodig hebben, bijvoorbeeld exploitatiesubsidie.

4.3.3 Huuropbrengsten verhuur Popschool

De leslokalen voor de Popschool worden per uur verhuurd, rechtstreeks aan de docenten of aan andere geïnteresseerden. De tarieven per uur waarmee is gerekend bij het opstellen van de exploitatieprognose sluiten aan bij wat in de markt gebruikelijk is:

		docenten*	overige
leslokaal	28 m2	€ 7,50	€ 11,00
ensemblelokaal	50m2	€ 15,00	€ 22,00
ensemblelokaal XL	70 m2	€ 20,00	€ 29,00
multifunctionele ruimte	80m2	€ 22,50	€ 32,00

*docenten: leden van de Hart muziekschool of docenten die oud-docent zijn van Hart

4.3.4 Huuropbrengsten verhuur oefenruimten

Standaard oefenruimte	28m2	€ 11,00
Grotere oefenruimte	33 m2	€ 12,00
Oefenruimte XL	42 m2	€ 15,00

Zie voor bezettingsgraad en gemiddelde opbrengst per uur / dagdeel tabel 2 in paragraaf 4.3

4.3.5 Horeca-overzicht

In het navolgende horeca-overzicht zijn de opbrengsten, kosten en het horecaresultaat uit de exploitatieprognose samengebracht.

Horeca-exploitatie PopCentrum Slachthuis	
cijfers in €, afgerond op € 1.000 en exclusief btw	prognose
Opbrengsten	
Horeca-omzet café	59.000
Horeca-omzet optredens/publieksactiviteiten	7.000
Horeca-omzet commerciële verhuren	5.000
Totaal horeca-opbrengsten	71.000
Directe kosten	
Inkoop goederen	18.000
Bruto winst	53.000
<i>Bruto winst in %</i>	75%
Directe personeelskosten horeca	20.000
Aandeel overige personeelskosten	2.000
Kosten vrijwilligers	3.000
Overige directe kosten horeca	8.000
Afschrijving roerende zaken horeca	7.318
Totaal directe kosten	57.318
Direct horecaresultaat	13.682
<i>Direct resultaat horeca in %</i>	19%

Tabel 3: horeca-exploitatie PopCentrum Slachthuis

De kosten zijn geraamd op basis van ervaringscijfers van de horeca van met name het Patronaat. Voor de kosten van het direct horecapersoneel hebben we een taakstellend maximum budget aangehouden van de in de tabel genoemde € 20.000. Voor de openingsuren (15.00-24.00 uur) die niet met dit professionele horecapersoneel (ingehuurd van Patronaat) kunnen worden bemenst, worden vrijwilligers (van Patronaat) ingezet, en bij piekuren springt de dienstdoende beheerder bij.

De onderbouwing van de horeca-omzetten met basis van gemiddelde bestedingen per persoon staat vermeld in de tabel met uitgangspunten voor de exploitatieprognose die in paragraaf 4.2 in beeld is gebracht.

4.3.6 Inbreng door Hart en Patronaat: omzet

Hart en Patronaat spannen zich in om via eigen netwerken, acquisitie en marketing een omzet voor Stichting PopCentrum het Slachthuis te genereren van resp. € 134.000 en € 112.000 per jaar.

4.3.7 Inbreng door Hart en Patronaat: indirecte personeelsinzet

De kosten - € 44.000 per jaar in de prognose - worden gemaakt voor uitvoeringuren van indirecte taken zoals directie/management, administratie, marketing, automatisering en allerlei facilitaire uren. Deze uren worden gemaakt door de betreffende medewerkers van Hart en Patronaat. We gaan er vooralsnog van uit dat Hart en Patronaat ieder de helft van de kosten ten laste van hun eigen financiële exploitaties nemen.

Bij Hart is deze ureninzet op dit moment al operationeel voor de Popschool, dus zet Hart deze budgetten straks budgetneutraal in voor het PopCentrum. Bij Patronaat is er momenteel geen inzet van uren voor de oefenruimtetaak, dus er zijn bij Patronaat ook geen budgetten om in te zetten bij het PopCentrum. Er is daarom afgesproken dat Patronaat van haar aandeel van 50% (€ 22.000 per jaar) de helft zelf financiert, en het andere deel van € 11.000 vergoedt krijgt ten laste van de financiële exploitatie van het PopCentrum. Voor het PopCentrum betekent dit concreet dat zij per jaar voor € 44.000 indirecte personeelsinzet krijgt van Hart en Patronaat, waarvan € 33.000 komt ten laste van de financiële exploitaties van Hart en Patronaat, en het PopCentrum dus zelf € 11.000 per jaar voor haar rekening neemt.

4.3.8 Inbreng door Hart en Patronaat: overige budgetten en garantstelling

Naast de hiervoor genoemde omzet en inbreng voor indirecte personeelsinzet ten behoeve van het PopCentrum, staan Hart en het Patronaat ook garant voor de inbreng vanuit bestaande budgetten.

Hart heeft budgetten die zij thans aanwendt voor de Popschool, en hevelt die straks over ten behoeve van het Popschool-deel binnen het PopCentrum. Het betreft totaal € 28.600 per jaar, bestaande uit:

- € 20.000 uit eigen exploitatie
- marketingkosten zo'n € 4.000 per jaar;
- afschrijving/reservering voor vervanging bestaande roerende zaken Popschool zo'n € 3.600 per jaar.

Voorts verleent Hart de docenten van de Hart Muziekschool op grond van afspraken uit het verleden een korting op de huurprijs. Zonder deze korting zou de omzet in theorie met € 35.000 toe kunnen nemen; de realiteit zou echter zijn dat een aanzienlijk deel van de docenten dan elders goedkopere lesruimte gaat huren – met onwenselijke leegstand tot gevolg. Ook deze korting is een indirecte inbreng van Hart, maar is niet met een concreet bedrag als zodanig in de exploitatieprognose opgenomen.

Het Patronaat stelt zich garant voor € 20.000 inbreng ten behoeve van de exploitatie, in het geval de omzet op het gebied van de oefenruimtes onder de geprognostiseerde € 115.000,- blijft.

4.3.9 Kosten optredens/publieksactiviteiten

Het gaat vooral om optredens van bands van de Popschool en bands die in de oefenruimten repeteren. Daar worden geen gages betaald, de entree voor het publiek is gratis. Als er voor andere activiteiten wel gages betaald worden, dan is het uitgangspunt dat de gemiddelde financiële dekkingsgraad 100% is (ofwel de gages worden geheel terugverdiend door de recette).

De overige directe kosten van optredens en publieksactiviteiten zijn gebaseerd op € 300 per keer en zijn bestemd voor catering artiesten, incidentele inhuur van apparatuur, technieken en cetera.

4.3.10 Kosten acquisitie, marketing en publiciteit

Het gaat hier vooral om de kosten van werving van bands voor de oefenruimten, en publiek voor de optredens en andere publieksactiviteiten. De uitvoering zal vooral geschieden op factuur door Patronaat.

4.3.11 Afschrijvingen/reservering vervangingsinvesteringen roerende zaken Huisvesting- en inrichtingsinvestering

Het PopCentrum zal casco worden opgeleverd. Om het goed in gebruik te kunnen nemen zal er geïnvesteerd moeten worden in roerende zaken (apparatuur, inventaris) en onroerende zaken die voor rekening van de huurder komen (interne afbouw en afwerking van het gebouw). Hart en Patronaat zullen reeds in gebruik zijnde apparatuur en inventaris daarvoor inzetten, maar dat zal niet voldoende zijn. Een extra investering van € 191.000 is nodig. Voor deze aanvangsinvestering zijn er noch bij Hart, noch bij het Patronaat voldoende liquiditeiten of reserves aanwezig om dit bedrag op te brengen. Het spreekt voor zich dat Stichting PopCentrum Het Slachthuis deze investering in eerste aanleg ook niet zelf kan dragen. Bij aanvang zal dit bedrag dan ook door de gemeente in de vorm van een eenmalige gift, geoormerkt als huisvestings- en inrichtingsbudget en uitsluitend bestemd voor de aanvangsinvestering, aan stichting PopCentrum Het Slachthuis moeten worden meegegeven. Een eventueel overschot op deze gift wordt terugbetaald aan de gemeente.

In de exploitatie is structureel € 28.000 per jaar aan kosten opgenomen voor afschrijving / reservering zodat de vervangingsinvesteringen na afloop van de levensduur van de zaken

steeds door de stichting zelf kunnen worden opgebracht.

Zie voor de specificatie van deze bedragen en de gehanteerde (gemiddelde) afschrijvingstermijnen de tabel met uitgangspunten in paragraaf 4.3.1.

4.3.12 Huur gebouw

Zoals uit de exploitatieprognose blijkt, is er niet voldoende ruimte om een voor de verhuurder kostendekkende huur te betalen die past bij een investering in het gebouw van geraamd circa € 2.500.000. Het PopCentrum kan maximaal € 70.000 per jaar aan huur betalen. Afhankelijk van de door de verhuurder te hanteren terugverdientijd, zijn kosten en rente en risico- en winstopslag, zal een kostendekkende jaarlijkse huur aanmerkelijk hoger liggen dan dit bedrag. Als de verhuurder een terugverdientijd van 10 jaar hanteert - dat is conform de beoogde looptijd van het huurcontract - dan zal een kostendekkende jaarlijkse huur nog veel hoger liggen.

4.3.13 Andere huisvestingskosten

Het gaat hier om onderhoudskosten gebruiker, energiekosten, schoonmaakkosten en andere huisvestingskosten als verzekeringen en belastingen. In de tabel met uitgangspunten (paragraaf 4.3.1) zijn de kosten per m2 BVO en de daaruit berekende jaarlijkse totaalkosten gespecificeerd per kostensoort. Deze kosten per m2 BVO zijn kengetallen die afkomstig zijn uit de praktijk van meest soortgelijke gebouwtypen en functies.

4.3.14 Benodigde exploitatiesubsidie

Op basis van de nu opgestelde exploitatieprognose is geen exploitatiesubsidie nodig. Zoals vermeld bij de toelichting over consequenties van het btw-regime aan het begin van deze paragraaf, is wel exploitatiesubsidie nodig als geopteerd moet worden voor btw-belaste huurprestaties.

4.3.15 Reservevorming en aanlooperperiode

Het beoogde PopCentrum Slachthuis heeft bij de start geen financiële reserves. Die zijn echter wel nodig. In het begin om eventuele verliezen van de aanlooperperiode op te kunnen vangen. En structureel om de verantwoordelijkheid van cultureel ondernemer op zich te kunnen nemen en bijvoorbeeld investeringen en vernieuwingen voor te kunnen financieren.

Hart en Patronaat kunnen gezien hun financiële positie geen eenmalige storting doen om het nieuwe PopCentrum te voorzien van de nodige financiële reserves. De exploitatie van het PopCentrum is evenmin toereikend om jaarlijks een dotatie aan de reserves te doen. Daarom vragen we de gemeente Haarlem om een eenmalige subsidie van € 100.000 om een beginreserve te vormen.

Achteraf, bijvoorbeeld na 3 jaar, kan worden vastgesteld of er werkelijk sprake geweest is van verliezen, en indien deze lager zijn dan de eenmalige subsidie, dan wordt het verschil terugbetaald aan de gemeente. In de (verdere) opbouw van structurele reserves kan pas worden voorzien als het PopCentrum ruimte krijgt voor een jaarlijkse dotatie ten laste van de financiële exploitatie. In de huidige prognose is daarvoor vooralsnog geen ruimte.

b1

Colofon

Rapport DSP "de waarde van Pop" zie

<http://www.popnl.nl/images/uploaded/52/editorial/id=1057.pdf>

Rapport "Oefenruimten in Patronaat" G. Vlieger, juni 2012

B2

Bijlage 2: Trends en ontwikkelingen

Onderstaande trends en ontwikkelingen in de vrijetijdssector, de cultuursector en poppodiumsector horen bij hoofdstuk 2 over 'Contextinformatie' van dit bedrijfsplan.

Trends en ontwikkelingen vrijetijdssector

- In de periode 1975 tot 2005 besteedden Nederlanders steeds meer tijd aan verplichtingen zoals werk, zorg voor het gezin en studie en minder aan vrije tijd (circa 3 uur per week). Tussen 2005 en 2011 nam het totaal aan vrije tijd voor het eerst in een lange tijd met circa 3 uur per week toe.
- Er is een verschuiving in besteding van vrije tijd buitenshuis naar vrije tijd binnenshuis. Het aantal vrijetijdsactiviteiten dat Nederlanders buitenshuis ondernemen neemt af. Mensen brengen hun vrije tijd vaker binnenshuis door met bijvoorbeeld tv-kijken, lezen, internetten en gamen. De vrije tijd die mensen buitenshuis besteden, gebeurt steeds efficiënter.
- Er is een toenemende groep anderhalf- en tweeverdieners, met veel verplichtingen maar ook een (relatief) hoog gezinsinkomen. Deze mensen willen hun vrije tijd zo efficiënt, waardevol en intensief mogelijk besteden.
- Consumenten zijn op zoek naar verrijkende ervaringen en belevenissen. Men wil iets unieks meemaken en daar zijn/haar persoonlijkheid en/of status mee verrijken. Binnen het culturele aanbod vindt daardoor steeds meer thematisering en festivals plaats en zijn actieve en passieve cultuuractiviteiten meer van korte duur en met snelle resultaten.
- Er is in zijn algemeenheid sprake van festivalisering met cross-overs, multidisciplinaire (rand)- programmering, op wisselende plekken binnen en buiten de muren van culturele instellingen.
- Concurrentie in de vrijetijdssector: poppodia maken deel uit van de vrijetijdssector. De vrijetijdssector is een verdringingsmarkt omdat het vrijetijdsaanbod de afgelopen jaren veel sterker gegroeid is dan de hoeveelheid tijd en geld die consumenten kunnen besteden. De concurrentie neemt dus toe voor de poppodia, die daardoor harder moeten werken om op te vallen en om klanten aan te trekken en aan zich te binden.

Trends en ontwikkelingen vrije tijd en media

- We communiceren non-stop met elkaar via onze smartphones en hebben zo constant toegang tot (social) media, informatie en netwerken. De reële en virtuele werelden raken steeds verder met elkaar verweven.
- De hoeveelheid informatie die ons via internet en sociale media bereikt, zorgt voor een overvloed (information glut). De consument heeft behoefte om de informatie door kenners in onderlinge samenhang te laten plaatsen en van duiding te laten voorzien. Er blijft een sterke behoefte aan kwaliteit.
- Er is een snel veranderend medialandschap en een daarmee veranderende beleving van popcultuur: een grotere beschikbaarheid van on demand uitingen op verschillende platforms (streaming muziekdiensten zoals Spotify en Tidal, concertvertoningen en -documentaires via Netflix en 'live' verslagen van concerten in bioscopen). Millennials en

jongere generaties (digital natives) gaan actief op zoek naar wat zij willen zien, horen en ervaren.

Algemene trends en ontwikkelingen cultuursector

- De culturele sector staat politiek, maatschappelijk en financieel de afgelopen jaren onder druk. Op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau zijn de beschikbare budgetten afgenomen, in sommige gevallen, sterk afgenomen. Het maatschappelijk draagvlak voor cultuur lijkt af te nemen en de sponsoring van bedrijven staat ook onder druk. De politiek en de maatschappij vragen in toenemende mate een verhoogde cultureel ondernemerschap van de (gesubsidieerde) cultuursector, maar daarvoor is er (meer) tijd nodig.
- In een onderzoek van Berenschot van begin 2014 onder 65 gemeenten is gesteld dat gemeenten vanaf 2015 naar verwachting € 250 miljoen minder zullen uitgeven aan cultuur dan ze in 2011 deden. Tot nu toe loopt de mate van bezuinigingen landelijk gezien zeer uiteen: sommige gemeenten snijden fors in de subsidies, andere verhogen hun cultuur-budget. Landelijk gezien is er tot nu toe door de gemeenten veruit het meest bezuinigd op de bibliotheken en de centra voor de kunsten. De gemeentelijke bezuiniging komt bovenop het terugschroeven van het rijksbudget voor cultuur met € 200 miljoen ingaande 2013; daar hebben de poppodia echter nauwelijks last van, omdat zij gefinancierd worden door de gemeenten, en het popmuziekaanbod niet is gesubsidieerd.
- Gemeenten zijn de subsidiënten van de poppodia en zij financieren cultuur met 'vrij te besteden' geld. Dat maakt het makkelijker om daarop te bezuinigen dan op andere beleidsterreinen met wettelijke taken, zoals zorg. Adviesbureau BMC becijfert een daling van het vrije budget van 40 procent. Bovendien zijn de inkomsten uit het gemeentefonds gedaald door de landelijke bezuinigingen en zegt bijna 38% van de gemeenten in financiële problemen te komen doordat taken van het Rijk voor een lager budget worden ondergebracht bij de gemeenten. Deze daling van het 'vrije' budget wordt op gemeentelijk niveau mogelijk een bedreiging voor onder andere cultuur. Wat de effecten van de bezuinigingen zijn en zullen zijn, is nog niet te zeggen. De voorspelde culturele 'kaalslag' is vooralsnog uitgebleven.

Andere meer algemene ontwikkelingen in de cultuursector zijn:

- Gemiddeld gaan er meer vrouwen dan mannen naar podiumkunsten (56% tegenover 44%). Bij popmuziek is dat andersom: meer mannen dan vrouwen.
- Het meest differentiërende kenmerk is het opleidingsniveau. Mensen met een hoog opleidingsniveau hebben een grotere interesse voor podiumkunsten. In de poppodiumsector is het gemiddeld opleidingsniveau lager dan het gemiddelde van de podiumkunsten in totaal.
- De consument is vooral bereid om voor bijzondere voorstellingen, bekende namen of evenementen ver te reizen (stadionconcerten, festivals etc.).

Positie, trends en ontwikkelingen poppodiumsector

Specifieke trends en ontwikkelingen in de sector van popoefenruimten zijn niet voorhanden. De informatie hierna gaat vooral over de popmuzieksector in het algemeen, en met name de poppodia, als leidende en meest toonaangevend onderdeel van de popmuziekketen.

- De meeste Nederlandse poppodia zijn in de afgelopen tien jaar sterk gegroeid en hebben een serieuze ontwikkeling doorgemaakt (gepaard gaand met groeistuipen) richting verdergaande professionalisering.
- In 2014 werd 68% van alle popconcerten bij VNPF-poppodia gegeven door Nederlandse bands, en 32% door buitenlandse. Bij de dance/clubavonden was deze verhouding 85% Nederlands, 15% buitenlands.
- Grote podia genereren gemiddeld 74% van hun omzet aan eigen inkomsten, middelgrote poppodia 62% en kleine poppodia 59%. De rest komt uit overheidssubsidies, met name van gemeenten.
- Voor het zien van grote(re) acts, die doorgaans in de grote(re) poppodia staan, is het publiek bereid ver te reizen.

Hierna relevante data van de ontwikkelingen bij de poppodia, afkomstig uit de publicatie 'Poppodia in cijfers en trends 2007 – 2014' van brancheorganisatie Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals (VNPF).

- *Trend 2007-2014 activiteiten en publiek:*
 - toename aantal concerten
 - lichte stijging totaal betaalde bezoeken concerten
 - daling gemiddeld aantal betalende bezoekers per concert, licht herstel in 2014
 - relatief meer NL aanbod, vooral bij concerten
 - afname aantal clubavonden, daling totaal betaalde bezoeken clubavonden, en zelfs daling gemiddeld aantal betalende bezoekers per clubavond
- *Trends 2011-2014 publiek:*
 - bezoek redelijk stabiel
 - afname betaalde bezoeken, meer bezoeken gratis activiteiten
- *Trends 2007-2014 programmakosten en ticketprijs:*
 - stijgende programmakosten en toename ticketprijs (inkomsten kaartverkoop) lopen gelijk op.
 - 97% van ticketinkomsten (in)direct naar artiest (meestal door partage-overeenkomst met een bepaalde recettedeling).
- *Trends 2007-2014 inkomsten horeca:*
 - daling inkomsten horeca, en zelfs daling gemiddelde horecabesteding per bezoeker
- *Trends 2007-2014 huisvestingskosten versus subsidie:*
 - fors stijgende huisvestingslasten bij schaalvergroting en/of bij meer marktconforme huur
 - beperktere stijging huisvestingssubsidies bij schaalvergroting
 - meeste individuele podia daling gemeentelijke subsidie
- *Trends 2007-2014 personeel:*
 - daling aandeel betaalde medewerkers

- stijging aandeel vrijwilligers en stagiair(e)s
- daling aandeel loondienst, stijging aandeel payroll/uitzendkrachten/zzp.

Andere relevante trends en ontwikkelingen

- De grenzen tussen hoge en lage kunst vervagen. Dit is vooral te zien bij jongeren, bij wie dit onderscheid niet zo sterk speelt en die minder doorstromen van populaire kunst naar gecanoniseerde kunsten als ze ouder worden. Popmuziek, film en sommige musea zijn de enige sectoren die, volgens recent onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP), groeien en blijvend jongeren interesseren.
- Als tegenreactie op de toegenomen individualisering en materialisering in de maatschappij hebben mensen behoefte aan ontmoeting, beleving en het 'ontastbare'. Het faciliteren van ontmoetingen speelt een steeds meer belangrijkere rol in onze maatschappij. Culturele instellingen kunnen hier een rol vervullen.
- Veel steden streefden er de afgelopen jaren naar om nieuwe huisvesting voor voorzieningen te clusteren, idealiter met inhoudelijke, publieks- of facilitaire synergievoordelen als gevolg.
- Incidentele commerciële en culturele verhuren aan derden is een zeer concurrerende markt, en sterk conjunctuurgevoelig zoals uit de recente crisis blijkt. Door de druk op culturele instellingen (met onder meer bezuinigingen) om zich commerciëler op te stellen, stijgt de concurrentie op het gebied van commerciële verhuren verder, terwijl de vraagkant mede door de crisis onder druk staat.
- Ook sponsoring door het bedrijfsleven wordt vaak gezien als compensatie voor bezuinigingen. Maar de (marketing)budgetten van bedrijven staan door de crisis echter ook onder druk. Uit recent onderzoek is inderdaad gebleken dat de culturele sector er niet in is geslaagd meer sponsorinkomsten te verwerven.
- De noodzaak voor meer samenwerking wordt urgenter door de terugtrekkende overheid, de roep om meer ondernemerschap en draagvlak en flexibiliteit luider.